

67109/
M39

Florea Marin

**FACULTATEA DE MEDICINĂ,
ȘCOALA MEDICALĂ CLUJEANĂ
ȘI SPITALELE DIN CLUJ
(1500-2000)**

Ediție îngrijită și prefață:

Gheorghe Benga

Casa Cărții de Știință

67(09)
M 39

FLOREA MARIN

**FACULTATEA DE MEDICINĂ, ȘCOALA MEDICALĂ
CLUJEANĂ ȘI SPITALELE DIN CLUJ (1500-2000)**

SCURT ISTORIC

Ediția a II-a, revizuită și adăugită cu perspectiva medicinei și farmaciei clujene de la
origini până în zilele noastre

Sub îngrijirea: Acad. Gheorghe Benga

763680

SL3

CASA CĂRȚII DE ȘTIINȚĂ
Cluj-Napoca, 2018

CUPRINS

Cuvânt înainte la Ediția a II-a.....	XI
Cuvânt înainte	XIV
Abreviar.....	XVIII

PARTEA I PRECURSORII FACULTĂȚII DE MEDICINĂ ȘI AI ȘCOLII MEDICALE

CLUJENE (1500–1919).....	1
I.1. Medici și activități medicale în Transilvania înainte de 1872.....	1
I.2. Primii medici cunoscuți în Transilvania (sec. XVI-XVIII)	1
I.3. Începuturile medicinei științifice în Transilvania	1
I.4. Învățământul medical din Cluj.....	3
I.5. Colegiul medico-chirurgical din Cluj	4
I.6. Medici transilvăneni de seamă în secolul al XIX-lea.....	5
I.7. Medici și medicinisti români din Transilvania, Banat, Bucovina, Peninsula Balcanică și vechea Românie la Facultățile de Medicină din Cluj, Budapesta, Viena și Graz	6
I.8. Societăți academice întemeiate de studenții români în metropolele unde studiau în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și în primele două decenii ale secolului al XX-lea	10
I.9. Spitalele din Cluj înainte de 1919	17
I.10. Facultatea de Medicină de limbă maghiară din Cluj (1872-1919).....	20

PARTEA A II-A ÎNTEMEIEREA FACULTĂȚII DE MEDICINĂ ȘI A ȘCOLII MEDICALE

CLUJENE (1919-1940)	24
II.1. Decembrie 1918 – ziua declarării Marii Uniri de la Alba Iulia și urmările ei pentru sectorul medico-sanitar din Transilvania și în mod particular din Cluj	24
II.2. Aspecte ale activității medico-sanitare în Consiliul Dirigent	25
II.3. Preluarea Universității maghiare „Ferencz Iozsef” din Cluj pe seama statului român în ziua de 12 mai 1919	26
II.4. Alegerea corpului profesoral și a conducerii Universității	30
II.5. Deschiderea oficială a cursurilor universitare	33
II.6. Conducătorii Facultății de Medicină din cadrul Universității „Regele Ferdinand I” între anii 1919-1940	34
II.7. Clinicile existente în Cluj între anii 1919-1940.....	36
II.7.a. Clinica Medicală I.....	36
II.7.b. Bioergografia profesorului Iuliu Hațieganu (1885-1959).....	37
II.7.c. Clinica Medicală II.....	60
II.7.d. Bioergografia profesorului Ioan Goia.....	60
II.7.e. Alte clinici medicale: Balneologia, Neurologia, Psihiatria, Dermato-Venerologia și Pediatria	64
II.7.f. Clinici cu profil chirurgical și medico-chirurgical	75
II.8. Institutele medicale din Cluj.....	89
II.9. Farmacia Clinicilor	100
II.10. Institutul Pasteur	101
II.10.1.a. Institutul (Secția) de Igienă și Igienă Socială.....	101
II.10.1.b. Institutul (Secția) de Bacteriologie-Microbiologie	105
II.10.2. Institutul (Secția) de Patologie Generală și Medicină Experimentală	106
II.10.3. Institutul (Secția) Antirabic(ă).....	109
II.10.4. Secția de Chimie-biologie și Chimioterapie	110
II.10.5. Chimia Generală Medicală	112
II.11. Catedra de Radiologie și Institutul de Radiologie	113
II.12. Institutul de Medicină Legală	115

II.13. Institutul și Catedrele de Istoria Medicinii și Farmaciei și de Folclor medical	116
II.14. Institutul pentru Studiul și Profilaxia Cancerului	119
II.15. Activități profesionale și paraprofesionale ale corpului didactic al Facultății de Medicină din Cluj între anii 1920 și 1940. Apariția revistei „Clujul Medical”, a „ASTREI” și „Șoimilor Carpaților”, a Asociației „Universitatea și Extensiunea Universitară”	120
II.16. Activități paraprofesionale ale studenților în medicină ai Facultății de Medicină din Cluj între anii 1920-1940. Întemeierea de societăți și asociații studențești	127
II.17. Spitalele din Cluj în intervalul 1919-1940.....	131
II.17.a. Spitalul militar din Cluj	131
II.17.b. Spitalul de femei „Dominic Stanca” din Cluj.....	132
II.17.c. Spitalul Evreiesc din Cluj	133
II.17.d. Sanatoriul „Parc”	134
II.17.e. Sanatoriul Cosmuța.....	135
II.17.f. Spitalul C.F.R. din Cluj (scurt istoric).....	135
II.17.g. Alte spitale din Cluj între anii 1920-1940: Sanatoriul doctorului Lengyel și Sanatoriul „dr. Corneliu Iubaș”	137
II.17.h. Școala Medicală Clujeană (Probleme generale, Rădăcinile, Creatorii – Generația de aur, Continuatorii, Alte caracteristici generale).....	138

PARTEA A III-A CONTINUATORII FACULTĂȚII DE MEDICINĂ DIN CLUJ ȘI

AI ȘCOLII MEDICALE CLUJENE.....	144
III.A. Perioada sibiană a Facultății de Medicină din Cluj	144
III.A.1. Introducere.....	144
III.A.2. 30 august 1940. Dictatul de la Viena, evenimentele care l-au premers și care l-au urmat	144
III.A.3. Părăsirea Clujului	147
III.A.4. Refugiul la Sibiu.....	148
III.A.5. Instalarea Facultății de Medicină – Clinici și Institute. Noile condiții	149
III.A.6. Clinici cu profil medical	150
III.A.7. Clinici cu profil chirurgical și medico-chirurgical	161
III.A.8. Institutele medicale.....	162
III.A.9. Refugierea spitalelor din Cluj.....	179
III.A.10. Refugierea farmaciei clinicilor	180
III.A.11. Anii universitari 1940/1941, 1941/1942, 1942/1943, 1943/1944 (23 august 1944) și 1944/1945 la Sibiu.....	180
III.A.12. Activități paraprofesionale organizatorice, științifice, social-culturale și sportive întreprinse de Facultatea de Medicină în noile condiții de la Sibiu între anii 1940-1945: Orchestra medicilor, revista „Clujul Medical”, respectiv „Ardealul Medical”, Universitatea și Extensiunea Universitară, ASTRA și Șoimii Carpaților	210
III.A.13. Educația fizică în Universitate în Refugiul de la Sibiu	216
III.A.14. Șotii și teribilisme studențești.....	217
III.A.15. Participarea studenților și corpului didactic medical sibian la eliberarea Clujului și a Ardealului de Nord	219
III.B. Facultatea de Medicină maghiară din Cluj între anii 1940-1945	221
III.B.1. Introducere	221
III.B.2. Conducerea Universității „Ferenc Jozsef” din Cluj în perioada 1940-1945	221
III.B.3. Clinicile în perioada 1940-1945	222
III.B.3.a. Clinici cu profil medical	222
III.B.3.b. Clinici cu profil chirurgical și medico-chirurgical.....	223
III.B.4. Institutele medicale din Cluj între anii 1940-1945	224
III.B.5. Spitalele din Cluj între 1940 și 1945	226

III.B.6. Întoarcerea Facultății de Medicină românești în septembrie 1945. Predarea clinicilor către autoritățile românești	226
III.C. Revenirea Facultății de Medicină și a spitalelor din refugiul sibian sau din alte orașe unde se vor fi refugiat. Introducere	227
III.C.1. Clinici cu profil medical. Clinica Medicală I și celelalte clinici medicale	229
III.C.2. Clinici cu profil chirurgical și medico-chirurgical.....	240
III.C.3. Institutele medicale	246
III.C.4. Spitalele din Cluj	249
III.D. Evenimente deosebite petrecute între anii 1945-1948 în Facultatea de Medicină din Cluj (Reforma Învățământului, Întemeierea Institutul de Medicină și Farmacie Cluj, mișcări studențești, profesionale și politice între anii 1945-1948, atacarea și devastarea Căminului studențesc „Avram Iancu”, greva studenților clujeni din iunie 1946 și urmările ei, activități profesionale și științifice studențești în anii 1945, 1946 și 1947)	249
III.D.1. Reforma învățământului	249
III.D.2. Întemeierea Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj	258
III.D.3. Mișcări studențești profesionale și politice între anii 1945-1948.....	262
III.D.4. Atacarea și devastarea Căminului Studențesc „Avram Iancu”.....	266
III.D.5. Greva studenților clujeni din iunie 1946 și urmările ei	271
III.D.6. Activități științifice studențești în anii 1945, 1946 și 1947	274
III.D.7. Îndepărtarea profesorului Iuliu Hațieganu din Clinica Medicală I și din învățământul universitar	275
III.D.8. Arestarea unor profesori de la Facultatea de Medicină din Cluj	280
III.D.9. Alte evenimente petrecute în anul 1948 în țară și la Cluj: Reforma Academiei Române, desființarea revistei „Ardealul Medical” și a externatului și internatului din clinici.....	282
III.E. Institutul de Medicină și Farmacie și spitalele din Cluj după 1950	283
III.E.1. Conducerea Institutului de Medicină și Farmacie și a Universității de Medicină și Farmacie 1950-1999-2000.....	284
III.E.2. Clinici cu profil medical după 1950.....	287
III.E.2.a. Clinica Medicală I	287
III.E.2.b. Clinica Medicală II.....	302
III.E.2.c. Centrul Antidiabetic	317
III.E.2.d. Clinica Medicală III	325
III.E.2.e. Septembrie 1959, moartea Profesorului Iuliu Hațieganu. Înhumarea sa în 6 decembrie	364
III.E.2.f. Ambulator Policlinica Medicală	368
III.E.2.g. Clinica Balneologică și Fizioterapeutică.....	370
III.E.2.h. Cardiologia.....	374
III.E.2.i. Clinica de Boli Contagioase.....	376
III.E.2.j. Clinica Dermato-Venerologică	381
III.E.2.k. Clinica Endocrinologică.....	387
III.E.2.l. Clinica Ftiziologică–Pneumoftiziologică.....	395
III.E.2.m. Imunologia – Imunopatologia.....	403
III.E.2.n. Clinica Neurologică	406
III.E.2.o. Clinica Psihiatrică	414
III.E.2.p. Ergoterapia	419
III.E.2.q. Laboratorul de Sănătate Mintală	420
III.E.2.r. Clinica de Nefrologie.....	421
III.E.3. Clinici chirurgicale și medico-chirurgicale după 1950	424
III.E.3.a. Clinica Chirurgicală I	424
III.E.3.b. Clinica Chirurgicală II	431
III.E.3.c. Clinica Chirurgicală III	437

III.E.3.d. Chirurgia cardiovasculară	445
III.E.3.e. Clinica Urologică	447
III.E.3.f. Clinica Ortopedică	450
III.E.3.g. Secția de Neurochirurgie.....	455
III.E.3.h. Clinicile Ginecologice și Obstetricale.....	458
III.E.3.h.1. Clinica I Ginecologică și Obstetricală	458
III.E.3.h.2. Clinica II Obstetrică și Ginecologie.....	468
III.E.3.h.3. Neonatologia	477
III.E.3.i. Clinica Otorinolaringologică	478
III.E.3.j. Clinica Oftalmologică.....	482
III.E.3.k. Anestezia-Terapia Intensivă.....	493
III.E.4. Clinici pediatrice după 1950	497
III.E.4.a. Conducerea clinicilor pediatrice din Cluj între anii 1950-2000	497
III.E.4.b. Clinica Pediatrie I.....	497
III.E.4.c. Clinica Pediatrie II	505
III.E.4.d. Clinica Pediatrie III	512
III.E.4.e. Disciplina de Puericultură	515
III.E.4.f. Policlinica Pediatrică	519
III.E.4.g. Disciplina de Boli Infecțioase – Copii	521
III.E.4.h. Psihiatria Infantilă	523
III.E.4.i. Neurologia Pediatrică.....	525
III.E.4.j. Disciplina de Chirurgie și Ortopedie Pediatrică	528
III.E.4.k. Leagănul pentru Copii.....	530
III.E.5. Clinici stomatologice după 1950	531
III.E.5.a. Facultatea de Stomatologie	531
III.E.5.b. Chirurgia Buco-Maxilo-Facială, numită apoi Oro-Maxilo-Facială	532
III.E.5.c. Disciplina de Chirurgie Orală și Maxilo-Facială	540
III.E.5.d. Disciplina de Anestezie Locală și Loco-Regională în Medicina Dentară.....	541
III.E.5.e. Disciplina de Chirurgie și Implantologie Maxilo-Facială.....	542
III.E.5.f. Disciplina de Reabilitare Orală, Sănătate Orală și Management.....	542
III.E.5.g. Catedra de Ortopedie Stomatologică devenită Protetica Dentară din 1967 Stomatologia Ortopedică.....	543
III.E.5.h. Catedra de Terapie Stomatologică (Odontologie – Parodontologie)	548
III.E.5.i. Catedra de Prevenție în Medicina Dentară	552
III.E.5.j. Disciplina de Stomatologie Infantilă	553
III.E.5.k. Disciplina de Pedodontie	556
III.E.5.l. Propedeutica Dentară (Disciplină desprinsă în 1963 din Catedra de Ortopedie Dentară).....	557
III.E.5.m. Disciplina de Radiologie Stomatologică.....	559
III.E.5.n. Alte specialități medicale	560
III.E.6. Institutele medicale din Cluj (1950-2000)	565
III.E.6.a. Anatomia descriptivă și topografică cu Institutul de anatomie descriptivă și topografică – Catedra de anatomie.....	565
III.E.6.b. Morfopatologia.....	574
III.E.6.b.1. Catedra de Morfopatologie.....	574
III.E.6.b.2 Alte personalități ale Morfopatologiei clujene.....	582
III.E.6.c. Biologia	584
III.E.6.d. Biochimia medicală.....	591
III.E.6.e. Chimia medicală.....	603
III.E.6.f. Biochimia clinică. Laboratorul de Biochimie clinică	606
III.E.6.g. Institutul de Fiziologie și Catedra de Fiziologie	622
III.E.6.h. Fiziopatologia.....	638

III.E.6.i. Catedra de Farmacologie	640
III.E.6.j. Catedra de Histologie.....	645
III.E.6.k. Institutul (Secția) de Bacteriologie-Microbiologie	652
III.E.6.l. Microbiologia, Bacteriologia, Virusologia	652
III.E.6.m. Disciplina de Parazitologie	667
III.E.6.n. Biologia Celulară și Moleculară. Laboratoarele Conexe	669
III.E.6.n.1. Disciplina de Biologie Celulară (și Moleculară).....	670
III.E.6.n.2. Centrul de Medicină Moleculară și Neuroștiințe	690
III.E.6.n.3. Centrul de Genetică Umană	702
III.E.6.n.4. Laboratorul de Microscopie Electronică.....	707
III.E.6.n.5. Gheorghe Benga omis de la Premiul Nobel pentru Chimie pe 2003	709
III.E.6.n.6. Îndepărtarea lui Gheorghe Benga din Facultatea de Medicină Clujeană	737
III.E.6.o. Disciplina de Biofizică Medicală. Catedra de Biofizică Medicală	747
III.E.6.p. Informatică Medicală și Biostatistică.....	750
III.E.6.q. Catedra de Medicină Legală.....	753
III.E.6.r. Catedra de Istoria Medicinii	758
III.E.6.s. Institutul Oncologic din Cluj.....	766
III.E.6.ș. Catedra (Institutul) de Radiologie medicală.....	785
III.E.6.ș.1. Institutul și Catedra de Radiologie	785
III.E.6.ș.2. Secția de Medicină Nucleară	792
III.E.6.t. Igiena și secțiile (disciplinele) ei.....	795
III.E.6.t.1. Institutul Pasteur.....	795
III.E.6.t.2. Facultatea de Igienă.....	795
III.E.6.t.3. Igiena Generală	805
III.E.6.t.4. Disciplina de Igienă Școlară.....	810
III.E.6.t.5. Secția de Igiena Alimentației	810
III.E.6.t.6. Institutul de Igienă și Sănătate Publică	811
III.E.6.t.7. Igiena Muncii și Boli Profesionale.....	817
III.E.6.t.8. Epidemiologia	822
III.E.7. Facultatea de Farmacie.....	825
III.E.7.a. Introducere în Istoria Învățământului Farmaceutic Clujean.....	825
III.E.7.b. Unele personalități ale Școlii Clujene de Farmacie.....	826
III.E.8. Activități Complementare	854
III.E.8.a. Catedra de Limbi Moderne.....	854
III.E.8.b. Catedra de Științe Sociale	855
III.E.8.c. Catedra de Educație fizică și Disciplina de Medicina Culturii fizice.....	857
III.E.9. Activități paraprofesionale, culturale, educative, științifice și sociale întreprinse de cadrele didactice și studențești la Institutul de Medicină și Farmacie din Cluj după anul 1950, până în anul 1990.....	858
III.E.9.a. Sesiunile științifice ale Institutul de Medicină și Farmacie din Cluj.....	862
III.E.9.b. Activități organizatorice, culturale, educative, științifice și sportive întreprinse la Institutul de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca în deceniul 1980-1990	863
III.E.9.c. Biblioteca Centrală a Institutului de Medicină și Farmacie Cluj, devenită Biblioteca Centrală „Valeriu Bologa” a Universității de Medicină și Farmacie,„Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca.....	868
III.E.9.d. Activități întreprinse de către studenți. Cercurile științifice și asociațiile studențești (1950-1980).....	871
III.E.9.e. Activități sportive performante.....	876
III.E.9.f. Reviste studențești („Echinox”, „Dialog”) și alte activități culturale	878

III.E.9.g. Furtuni de diferite nuanțe și grade de intensitate petrecute la Institutul de Medicină și Farmacie din Cluj în deceniul 1950-1960	881
III.E.9.h. Încercarea de îndepărtare din învățământ a Profesorului Ioan Goia	881
III.E.9.i. Toamna anului 1956 în mediul studențesc la Institutul de Medicină și Farmacie Cluj	883
III.E.9.j. 24 Ianuarie 1959 – La Cluj. Manifestările studențești și urmările lor	886
III.E.10. Spitalele din Cluj după 1950	892
III.E.10.a. Spitalele clinice	892
III.E.10.b. Spitalul Militar din Cluj	894
III.E.10.c. Spitalul de Femei „Dominic Stanca” din Cluj	900
III.E.10.d. Spitalul Clinic de Recuperare	901
III.E.10.d.1. Scurt istoric	901
III.E.10.d.2. Secția de Neurologie	903
III.E.10.d.3. Secția de cardiologie	904
III.E.10.d.4. Secția de Balneo-climatologie și recuperare medicală.....	906
III.E.10.d.5. Secția de Ortopedie	908
III.E.10.d.6. Secția de Chirurgie Plastică și Estetică	910
III.E.10.d.7. Secția de Radiologie Pediatrică.....	912
III.E.10.e. Spitalul C.F.R. (M.T.T.C.) din Cluj după 1950 (Secții de interne: Clinica Medicală IV, secții de chirurgie: Clinica Chirurgie IV)	914
III.E.10.e.1. Secția de Interne	914
III.E.10.e.2. Secția de chirurgie și alte secții de la Spitalul C.F.R. Cluj.....	917
III.E.10.e.3. Clinica Medicală IV	918
III.E.10.e.4. Clinica Chirurgie IV	925
III.E.10.f. Spitalul de Întreprinderi „Clujeana”, Clinica Medicală V și Clinica Chirurgie V	926
III.E.10.f.1. Clinica Medicală V	928
III.E.10.f.2. Secția de chirurgie a Spitalului „Clujeana”	932
III.E.10.g. Spitalul Evreiesc din Cluj	935
III.E.10.h. Spitale particulare: Sanatoriul „Dr. Corneliu Iubaș”, Sanatoriul „Cosmuța”, Sanatoriul „Dr. Lengyel”, Spitalul Diaconeselor Reformate, Spitalul Epidemic Spitalul Casei de Asigurări Sociale și Maternitatea „Sfânta Maria”	937
III.F. Alte activități medicale	938
III.F.1. Expertiza medicală și recuperarea capacității de muncă.....	938
III.F.2. Laboratorul central al Spitalului Clinic Județean Cluj	945
Postfață	949
Summary	956
Bibliografie de bază	957
Anexa 1. Date privind scriitorul Teodor Tanco	959
Anexa 2. Resurse umane, conducerea Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj- Napoca, facultățile, colegiile și liniile de învățământ ale Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca (cf. Ediția I).....	964
Anexa 3. Descoperiri de mare valoare care au fost făcute de reprezentanți ai Școlii Medicale Clujene.....	971
Indice selectiv.....	1001